

SVENSK STANDARD

SS 990000:2014

Fastställt/Approved: 2014-11-11

Publicerad/Published: 2014-11-12

Utgåva/Edition: 1

Språk/Language: svenska/Swedish

ICS: 03.080.01; 03.080.20; 03.080.30; 13.020.01; 65.020.99; 91.020

Trädvård – Termer och definitioner

Tree care – Terms and definitions

SIS enanvändarlicens/SIS single user license: Trädspecialisten,
beställd av/ordered by: Tobias Fischer, Ordernummer/
ordernummer: 3453956, beställningsdatum/order date:
2017-12-16

Standarder får världen att fungera

SIS (Swedish Standards Institute) är en fristående ideell förening med medlemmar från både privat och offentlig sektor. Vi är en del av det europeiska och globala nätverk som utarbetar internationella standarder. Standarder är dokumenterad kunskap utvecklad av framstående aktörer inom industri, näringsliv och samhälle och befrämjar handel över gränser, bidrar till att processer och produkter blir säkrare samt effektiviserar din verksamhet.

Delta och påverka

Som medlem i SIS har du möjlighet att påverka framtida standarder inom ditt område på nationell, europeisk och global nivå. Du får samtidigt tillgång till tidig information om utvecklingen inom din bransch.

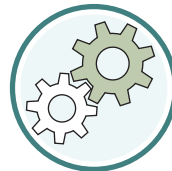
Ta del av det färdiga arbetet

Vi erbjuder våra kunder allt som rör standarder och deras tillämpning. Hos oss kan du köpa alla publikationer du behöver – allt från enskilda standarder, tekniska rapporter och standardpaket till handböcker och onlinetjänster. Genom vår webbtjänst e-nav får du tillgång till ett lättnavigerat bibliotek där alla standarder som är aktuella för ditt företag finns tillgängliga. Standarder och handböcker är källor till kunskap. Vi säljer dem.

Utveckla din kompetens och lyckas bättre i ditt arbete

Hos SIS kan du gå öppna eller företagsinterna utbildningar kring innehåll och tillämpning av standarder. Genom vår närhet till den internationella utvecklingen och ISO får du rätt kunskap i rätt tid, direkt från källan. Med vår kunskap om standarders möjligheter hjälper vi våra kunder att skapa verklig nytta och lönsamhet i sina verksamheter.

Vill du veta mer om SIS eller hur standarder kan effektivisera din verksamhet är du välkommen in på www.sis.se eller ta kontakt med oss på tel 08-555 523 00.

Standards make the world go round

SIS (Swedish Standards Institute) is an independent non-profit organisation with members from both the private and public sectors. We are part of the European and global network that draws up international standards. Standards consist of documented knowledge developed by prominent actors within the industry, business world and society. They promote cross-border trade, they help to make processes and products safer and they streamline your organisation.

Take part and have influence

As a member of SIS you will have the possibility to participate in standardization activities on national, European and global level. The membership in SIS will give you the opportunity to influence future standards and gain access to early stage information about developments within your field.

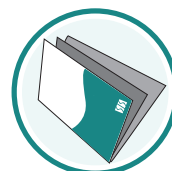
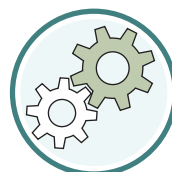
Get to know the finished work

We offer our customers everything in connection with standards and their application. You can purchase all the publications you need from us - everything from individual standards, technical reports and standard packages through to manuals and online services. Our web service e-nav gives you access to an easy-to-navigate library where all standards that are relevant to your company are available. Standards and manuals are sources of knowledge. We sell them.

Increase understanding and improve perception

With SIS you can undergo either shared or in-house training in the content and application of standards. Thanks to our proximity to international development and ISO you receive the right knowledge at the right time, direct from the source. With our knowledge about the potential of standards, we assist our customers in creating tangible benefit and profitability in their organisations.

If you want to know more about SIS, or how standards can streamline your organisation, please visit www.sis.se or contact us on phone +46 (0)8-555 523 00

© Copyright/Upphovsrätten till denna produkt tillhör SIS, Swedish Standards Institute, Stockholm, Sverige. Användningen av denna produkt regleras av slutanvändarlicensen som återfinns i denna produkt, se standardens sista sidor.

© Copyright SIS, Swedish Standards Institute, Stockholm, Sweden. All rights reserved. The use of this product is governed by the end-user licence for this product. You will find the licence in the end of this document.

Uppllysningar om sakinnehållet i standarden lämnas av SIS, Swedish Standards Institute, telefon 08-555 520 00. Standarder kan beställas hos SIS Förlag AB som även lämnar allmänna uppllysningar om svensk och utländsk standard.

Information about the content of the standard is available from the Swedish Standards Institute (SIS), telephone +46 8 555 520 00. Standards may be ordered from SIS Förlag AB, who can also provide general information about Swedish and foreign standards.

Standarden är framtagen av kommittén för Trädvård, SIS/TK 577.

Har du synpunkter på innehållet i den här standarden, vill du delta i ett kommande revideringsarbete eller vara med och ta fram andra standarder inom området? Gå in på www.sis.se - där hittar du mer information.

SS 990000:2014 (Sv)

Innehåll

	Sida
Orientering.....	3
1 Omfattning.....	4
2 Termer och definitioner	4
Bilaga A (informativ) Riskhanteringsprocessen	31
Litteraturförteckning.....	32

Orientering

I Sverige är professionell trädvård en växande och mognande bransch där det förekommer olika begrepp och synsätt. Inom trädvårdsrelaterat arbete förekommer också termer och definitioner som lånas från engelska eller översätts olika från person till person, vilket skapar ytterligare missförstånd.

Denna standard har tagits fram med syfte att ta fram gemensamma begrepp och definitioner så att beställare och leverantörer kan använda ett svenskt fastlagt fackspråk. Det finns ett behov att specificera trädvårdstjänster, både till sakinhåll och till utförande. Motsvarande CEN- eller ISO-standard finns inte.

Denna standard vänder sig till alla som arbetar med upphandling, utbildning eller utförande av professionell trädvård. Vidare riktar sig dokumentet till personer som kommer i kontakt med trädvårdsfrågor exempelvis inom förvaltningar och myndigheter.

Kursiverad text i en definition eller anmärkning innebär att den kursiverade termen finns definierad på annat ställe i denna standard.

Engelska termer har översatts till lämpliga svenska termer. De engelska termerna har i en så stor utsträckning som möjligt angivits som engelsk synonym under varje svensk term. De engelska termer som ingår i denna standard ska endast betraktas som rekommendationer.

I denna standard anges endast källa i de fall då definitionen är hämtad från och identisk med denna källas definition. Övriga definitioner är framtagna inom ramen för standardiseringsarbetet. För övriga referenser, se litteraturförteckningen.

Bilaga A innehåller en översikt av riskhanteringsprocessen baserad på de begrepp för riskvärdering som finns med i denna standard.

SS 990000:2014 (Sv)

1 Omfattning

I denna standard definieras begrepp som används i en upphandlingsprocess och utförandeprocess för trädvård, trädvårdstjänster, trädunderhåll samt förnyelse av trädbestånd.

Denna standard omfattar terminologi för:

- Beskrivning av träd
- Funktioner hos träd
- Beskrivning och andra beställningsbara åtgärder
- Trädbesiktning
- Naturvård
- Riskbedömning
- Skador
- Åtgärder.

Termer för trädbiologi, markarbeten samt plantskolerelaterade termer omfattas inte.

2 Termer och definitioner

2.1

abiotisk skada

skada som uppkommit vid ett specifikt tillfälle av annat än levande organism

en abiotic damage

2.2

abiotisk stress

påfrestning orsakad av annat än levande organism

en abiotic stress

2.3

adventivknopp

knopp som utvecklas från annan position än normalt

ANM. 1 till termpost: Kan bildas direkt från icke tillväxtvävnad eller från kallus efter att en stam- eller grenskada har uppstått.

ANM. 2 till termpost: Saknar koppling eller spår till ledningsvävnad.

en adventitious bud

2.4

allé

enkelsidig, dubbelsidig eller flerdubbelsidig trädrad

ANM. 1 till termpost: Oftast i anslutning till väg, vattendrag eller gräns.

ANM. 2 till termpost: Alléer som uppfyller miljöbalkens kriterier är skyddade enligt lag.

en avenue

2.5

analys

bearbetning av insamlade fakta för rekommendationer och/eller beslut

en analysis

2.6

arbetsområde

tydligt utmarkerat område, inom vilket trädarbeten utförs

en work zone

2.7

arborikultur

praktiskt och teoretiskt arbete med träd och förvaltning av träd

en arboriculture

2.8

arborist

yrikesperson med utbildning och/eller certifiering i trädvård och vars kunskap är dokumenterad

ANM. 1 till termpost: Arborister arbetar normalt inte med produktionsskog.

en arborist

2.9

arboristutbildning

eftergymnasial utbildning som resulterar i en examen där trädvård är ett huvudämne

en arborist education

2.10

assisterad trädfällning

trädfällning med hjälp av draganordning

en assisted tree felling

2.11

avancerad trädfällning

fällning av träd som inte kan markfällas i naturlig fällriktning utan hjälpmedel

en advanced tree felling

2.12

avlastningsbeskärning

beskärning av hela eller delar av träds krona för att förebygga stam- eller grenbrott

en weight reduction pruning

2.13

BARIT

Begränsning Av Röta I Träd

modell för att beskriva träds förmåga att kapsla in eller begränsa en uppkommen röta

en CODIT (Compartmentalization of Decay in Trees)

SS 990000:2014 (Sv)

2.14

barkbränna

vävnadsskada som uppkommer på träd med tunn bark, nyplanterat eller nyligen friställt i solexponerade lägen

en sun scorch

2.15

barksläpp

skada som orsakar att trädets bark lossnar från veden

en loose bark

2.16

barkstruktur

karaktärsdrag hos bark

ANM. 1 till termpost: Anger den typiska karaktäristik som en barkyta uppvisar.

en bark structure

2.17

basalskott

epikorma skott som växer från området kring trädets rothals

2.18

BASIT

Begränsning Av Skada I Träd

modell för att beskriva trädets förmåga att kapsla in eller begränsa en uppkommen skada

en CODIT (Compartmentalization of Decay in Trees)

2.19

belastningsprovning

mätning för att uppskatta belastningsförmågan hos träd eller träddele genom applicering av yttre kraft

ANM. 1 till termpost: Belastningsprovning kan vara statiskt eller dynamiskt.

en load testing

2.20

beskärning

avlägsnande av växtdele med skärande verktyg i ett medvetet syfte

en pruning

2.21

beskärningsintervall

tid mellan återkommande *beskärning*

en pruning cycle

2.22

bevarandevärde

bevarandeklass

träds värde, baserat på en sammanvägning av kriterier, som rekommendation för framtida förvaltning

ANM. 1 till termpost: Används ofta som underlag för att besluta om eventuella åtgärder för bevarande.

en conservation value

2.23

biologisk mångfald

biodiversitet

artrikedom, genetisk variation inom arter samt mångfalden av ekosystem

[KÄLLA: Nationalencyklopedin]

en biodiversity

2.24

biologiskt värde

naturvärde

träds värde med avseende på hur det gynnar den *biologiska mångfalden*

en biological value

2.25

biotisk skada

skada som uppkommit vid ett specifikt tillfälle av levande organism

en biotic damage

2.26

biotisk stress

påfrestning orsakad av levande organism eller virus

en biotic stress

2.27

bladfall

naturlig eller onaturlig förlust av blad eller barr

en defoliation

2.28

brunröta

svampangripen ved där främst cellulosa och hemicellulosa bryts ned

ANM. 1 till termpost: Nedbrytningen är beroende av svampart.

ANM. 2 till termpost: Se även *vitröta*.

en brown rot

2.29

certifierad arborist

arborist som är certifierad enligt för branschen internationellt vedertaget system

EXEMPEL ISA Certified Arborist och Certified *European Tree Worker*.

en certified arborist

2.30

DBH

brösthöjdsdiameter

stamdiameter mätt på smalaste stället nedanför 1,3 m över marken

en DBH (Diameter at Breast Height)

SS 990000:2014 (Sv)

2.31

dragved

reaktionsved som bildas hos lövträd på översidan av grenar och lutande stammar för att förstärka veden där påfrestningarna är extra stora

ANM. 1 till termpost: Se även *tryckved*.

[KÄLLA: Skogsencyklopedin]

en tension wood

2.32

dropplinje

fingerad linje på marken som motsvarar kronans yttre utbredningsgräns

en drip line

2.33

dubbelstam

träd med två stammar

ANM. 1 till termpost: Ofta från marknivå.

en double stem

2.34

dynamisk kronstabilisering

elastiskt system som installeras i trädkronan för att förhindra okontrollerat stam- eller grenbrott vid extrema rörelser

ANM. 1 till termpost: Se även *statisk kronstabilisering*.

en dynamic crown support

2.35

EAC

European Arboricultural Council
europeiskt forum för organisationer inom trädvårdsområdet

2.36

epikorma skott

vattenskott
skott som kan utvecklas från *sovande knopp* eller *adventivknopp*

ANM. 1 till termpost: Utvecklas oftast från *sovande knopp*.

en epicormic shoot

2.37

ersättningsträd

träd som är ämnat att på sikt ersätta annat träd som växer i samma geografiska område

en replacement tree

2.38

estetiskt värde

träds värde med avseende på en persons positiva upplevelse av trädets utseende

en aesthetic value

2.39

etableringsskötsel

skötsel av träd under den tid som trädet anpassar sig till en ny växtplats

en establishment maintenance

2.40

ETW

European Tree Worker

certifiering utarbetad inom EAC

2.41

evighetsträd

träd som medvetet sparats för att få leva och dö på naturlig väg

2.42

exotisk trädart

främmande trädart

trädart som lever utanför sitt naturliga utbredningsområde

ANM. 1 till termpost: Etableringen har skett på grund av människans medvetna eller omedvetna inblandning.

en exotic species

2.43

exponerad ved

ved som blottlagts genom att barken lossnat

en exposed wood

2.44

biodepå

faunadepå

träddelar som utplaceras för att gynna den biologiska mångfalden

en decaying wood pile

2.45

flaggning

tillstånd då vissna blad hänger kvar i delar av trädets krona under växtperioden

EXEMPEL Vid sjukdomar såsom almsjuka kan flaggning uppkomma.

en flagging

2.46

flerstammig

med fler än två stammar

ANM. 1 till termpost: Ofta från marknivå

en multi-stemmed

2.47

flerstegsbeskärning

beskärning av större gren i flera steg, där en del av grenen lämnas vid första beskärningen och sedan tas bort vid ett senare tillfälle

ANM. 1 till termpost: Syftet kan vara att främja tillväxten hos den *gren* eller *stam* som grenen i fråga utgår från.

en multi-stage pruning

SS 990000:2014 (Sv)

2.48

floem

sildel

silvåvnad

savring

en av två huvudtyper ledningsvåvnad hos växter som transporterar organiska ämnen

ANM. 1 till termpost: Beläget innanför barken och utanför kambium.

ANM. 2 till termpost: *Xylem* är den andra huvudtypen av ledningsvåvnad.

EXEMPEL Exempel på organiska ämnen är socker och aminosyror.

en phloem

2.49

fläxskada

skada som uppkommit genom att *stam* eller *gren* brustit och dragit med sig delar av trädet innanför brottet

ANM: 1 till termpost: Resulterar ofta i skador på kvarvarande bark.

en tear

2.50

fnasning

lusning

avlägsnande av *basalskott* och/eller *stamskott*

en clearing

2.51

formträdsbeskärning

formbeskärning

återkommande beskärning i syfte att skapa eller bibehålla en specifik form på trädkronan

en ornamental pruning

2.52

fri höjd

avstånd från marknivå till ett träds lägsta grenar

en head room

2.53

frihuggning

friställning

selektiv avverkning av konkurrerande växtlighet för att gynna en eller flera trädindivider

ANM. 1 till termpost: Görs även ofta i naturvårdssammanhang för att gynna de organismer som lever på trädet.

en halo clearance

haloing

2.54

fritt utrymme

avstånd mellan ett träd (eller del av träd) och föremål

EXEMPEL Avstånd till byggnad eller trafik.

en clearance

2.55

funktionellt värde

träds värde med avseende på olika funktioner som det tillhandahåller

EXEMPEL Exempel på funktioner är skugga och vindskydd.

en functional value

2.56

förankrande rot

rot som har betydelse för trädets förankring

en structural root

2.57

fördjupad besiktning

besiktning som är mer ingående än *grundläggande besiktning* och vars omfattning specificeras av trädets förvaltare/ägare

ANM. 1 till termpost: Kan även innefatta användandet av instrument, klättring och provtagning.

en advanced assessment

2.58

förädlingspunkt

punkt på träd där ny art eller sort inplacerats på grundstam

EXEMPEL Ympställe, okuleringspunkt.

en graft union

2.59

gallbildning

förändrade växtdelar som uppstår genom ökad celledelning eller celltillväxt orsakad av djur, svamp eller mikroorganism

[KÄLLA: Nationalencyklopedin]

en gall formation

2.60

gallring

utglesning i trädbestånd med syfte att bereda kvarstående trädindivider bättre utrymme och utvecklingsmöjligheter

en thinning

2.61

gatuträd

träd i stadsmiljö som växer i eller nära anslutning till en gata

en street tree

2.62

gemensamt rotsystem

träd som genom ett sammanväxt rotsystem förankrar varandra

en shared root system

SS 990000:2014 (Sv)

2.63

genomgående stam

tydlig *huvudstam* från marknivå till toppen av trädet

en central leader

2.64

godtagbar risk

risknivå som accepteras av förvaltare/ägare av trädet

en acceptable risk

2.65

gren

utväxande sidoskott från en *stam*

ANM. 1 till termpost: Grenar är tjockare än *kvistar* vilka (oftast) växer ut från grenar och ej direkt från stammen.

[KÄLLA: Skogsencyklopedin]

en branch

2.66

grenbarkås

linje med förhöjd bark på ovsidan där *stam/gren* möter *gren*

en branch bark ridge

2.67

grenbrottssnitt

beskärningsteknik som används för att resultatet ska se ut som naturligt grenbrott

en coronet cut, natural fracture pruning cut

2.68

grenkrage

markerad ansvällning på *stam* där *gren* sitter

[KÄLLA: Skogsencyklopedin]

en branch collar

2.69

grenkragstympling

stamparallellt beskärningssnitt som skadar eller helt avlägsnar *grenkragen*

en flush cut

2.70

grenstump

rockhängare

kvarvarande del av *gren* efter grenbrott eller beskärning

en stump

2.71

grundläggande besiktning

besiktning som innebär *okulär besiktning* av trädart, *stamdiameter*, vitalitet, skador samt *riskbedömning*

ANM. 1 till termpost: Även enklare hjälpmedel kan användas.

en basic assessment

2.72

gummiflöde

utsipprande av en klibbig lösning av kolhydrater ur ett träd

ANM. 1 till termpost: Orsakas av bakterier.

en sap leak, sap bleed

2.73

hamling

klappning

beskärning av hela eller delar av kronan med regelbundna intervall, på ett sådant sätt att nya skott bildas till kommande år

ANM. 1 till termpost: Ursprungligen för produktion av exempelvis lövfoder och bränsle. Hamling påbörjas på unga träd och sker vanligen med 3–6 års intervall.

en pollarding

2.74

huvudgren

gren av betydelse för trädets strukturella uppbyggnad

2.75

huvudstam

stam från vilken merparten av trädkronans grenar utgår

en leader

2.76

hålighet

hålrum i träd

ANM. 1 till termpost: Kan vara öppen eller stängd.

en cavity, hollow

2.77

härdighet

träds förmåga att klara av växtplatsens klimat eller andra naturgivna förutsättningar

en hardiness

2.78

högstubbe

stubbe efter avbruten eller avsågad stam som är minst två meter hög

en high stump, monolith

SS 990000:2014 (Sv)

2.79

inhemsk trädart

trädart som lever inom sitt naturliga utbredningsområde

en native tree species

2.80

insektsgnag

gångar i bark och ved skapade av insekter

2.81

invasiv trädart

trädart vars introduktion och/eller spridning utanför sitt ursprungliga utbredningsområde hotar den *biologiska mångfalden*

en invasive species

2.82

invuxen bark

mellanliggande bark som förhindrar sammanväxning av stam- eller grendelar

en included bark

2.83

ISA

International Society of Arboriculture
världsomspännande nätverk för trädvårdsbranschen

2.84

jätteträd

träd grövre än 1 meter i diameter på det smalaste stället under *brösthöjd*

[KÄLLA: Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd]

en giant tree

2.85

kallus

odifferentierad sårvävnad som bildas från differentierad vävnad

ANM. 1 till termpost: Vanligtvis som ett resultat av skada.

ANM. 2 till termpost: Ett förstadium till *sårved*.

en callus

2.86

kambium

sekundär tillväxtvävnad

ANM. 1 till termpost: Genererar tjocklekstillväxt och barktillväxt i träd.

en cambium

2.87

klättrande arborist

arborist med i huvudsak praktiska arbetsuppgifter som innefattar klättring

en climbing arborist

2.88

klättrande besiktning

besiktning som genomförs via klättring, av de delar av träd som ej kan besiktigas från marknivå

en climbing assessment

2.89

knuthamling

regelbunden beskärning av samtliga skott tillbaka till tidigare beskärningspunkter i kronan så att på sikt förtjockningar, s.k. knutar, bildas i grenändarna

2.90

kodominanta stammar

stammar där ingen dominerar över den andra

en co-dominant stems

2.91

konsulterande arborist

arborist med konsultation som huvudsaklig arbetsuppgift

en consulting arborist

2.92

korkkambium

tillväxtvävnad som bildas i vedväxters *floem* och som producerar korkceller

[KÄLLA: Skogsencyklopedin]

en cork cambium

2.93

kronandel

andel levande krona av trädets totalhöjd

en live crown ratio

2.94

kronglesning

kronurglesning

beskärning av mindre grenar i kronan med syfte att öka ljusinsläpp eller att minska vindfång

en crown thinning

2.95

kronhöjning

beskärning av kronan till specificerad fri höjd

en crown lifting

2.96

kronreduktion

minskning av kronans omfång samtidigt som trädets ursprungliga struktur och karaktär bibehålls

en crown reduction

SS 990000:2014 (Sv)

2.97

kronreovering

återställning av trädkrona från ett icke arttypiskt eller icke ursprungligt utseende till ett så nära arttypiskt eller ursprungligt utseende som möjligt

en crown restoration

2.98

kronretirering

naturlig process hos äldre träd där delar av kronans yttre delar dör eller bryts av samtidigt som tillväxt sker i kronans lägre och inre delar

en crown retrenchment, regrouping

2.99

kronretireringsbeskärning

kronsänkning

åtgärd för att efterlikna *kronretirering*

en crown retrenchment pruning

2.100

kronstabilisering

system som installeras i trädkronan för att förhindra okontrollerat stam- eller grenbrott vid extrema rörelser

ANM. 1 till termpost: Se även *dynamisk* eller *statisk kronstabilisering*.

en bracing

2.101

krängrot

förankrande rot på den sida som den förhärskande vinden blåser ifrån

2.102

kulturhistoriskt värde

träds värde med avseende på hur det bidrar till förståelsen av landskapets kulturhistoriska bakgrund och utveckling

en culture-historical value

2.103

kvist

liten *gren* på träd

ANM. 1 till termpost: Kvistar är smalare än *grenar* och växer (oftast) ut från grenar och ej direkt från stammen.

en twig

2.104

ledningsröjning

åtgärd för att säkerställa angivet avstånd mellan träd och strömförande luftledning

en line clearance

2.105

lejonsvansbeskärning

beskärning där bladverk endast sparas i grenändar vilket leder till strukturell försvagning

en lion tailing, lion's tailing

2.106

ljudtomografi

metod som genom mätning av ljudhastighet avbildar tvärsnitt av ved i träd

en sonic tomography

2.107

lutning

trädets vinkel i förhållande till vertikalkplanet

ANM. 1 till termpost: Anges i grader.

en lean

2.108

lövtäkt

skörd av löv, grenar eller sly för användning som lövfoder

2.109

markfällning

fällning av träd från marknivå

en straight felling

2.110

markkompaktering

jordkompaktering

markförtätning

förtätning i mark efter tryck eller kemisk påverkan

EXEMPEL: Uppkommer vid körning på ej hårdgjorda ytor med fordon eller tunga maskiner samt vid vägsaltning.

en soil compaction

2.111

markluftning

metod att med tryckluft bryta upp kompakterad jord

en soil aeration

2.112

mekanisk skada

skada som uppkommit vid ett specifikt tillfälle av yttre kraftpåverkan

ANM. 1 till termpost: Typ av *abiotisk skada*.

en mechanical damage

SS 990000:2014 (Sv)

2.113

minnesträd

träd som utsetts till minne av person eller händelse

en memorial tree

2.114

motormanuell avverkning

motormanuell huggning

avverkning som utförs genom att träden fälls och upparbetas med hjälp av motorsåg jämte andra manuella hjälpmedel

[KÄLLA: Skogsencyklopedin]

en motor-manual felling

2.115

motormanuell röjning

röjning av ungskog, hyggesrensning eller annan avverkning av buskar och mycket klena träd med hjälp av motorröjsåg

[KÄLLA: Skogsencyklopedin]

2.116

motorsågskörkort

intyg om godkänt resultat i teoretiska och praktiska prov i kvalitetssäkrat utbildningssystem för hantering av motorsåg

ANM. 1 till termpost: Finns i olika nivåer, exempelvis A till E.

en chainsaw licence

2.117

mulch

organiskt material som tillförs i marktäckningssyfte

ANM. 1 till termpost: Syftar bland annat till att gynna rotmiljön.

en mulch

2.118

mulm

löst material inuti ihåliga träd som består av rester av svampinfekterad ved, insekter, gamla fågelbon, döda djur, löv etc.

[KÄLLA: Nationalencyklopedin]

en wood mould

2.119

mykorrhiza

symbios mellan svamp och träd

ANM. 1 till termpost: Svampen hjälper t.ex. ett träd att ta upp vatten och vissa närsalter. Svampen får i gengäld energirika organiska föreningar från växten.

en mycorrhizae

2.120

nyhamling

förstagångshamling

hamling av ett träd för första gången

ANM. 1 till termpost: Se även *hamling*.

en first-pollarding

2.121

okulär besiktning

visuell besiktning som genomförs utan instrument från marknivå

en visual inspection

2.122

reaktionsved

responstillväxt som bildas i grenar och lutande stammar för att ta upp drag- respektive tryckspänningar

ANM. 1 till termpost: *Dragved* och *tryckved* är typer av reaktionsved.

en reaction wood

2.123

renskärning av bark

beskärning av skadad bark i syfte att få en mer regelbunden kant

en bark tracing

2.124

responstillväxt

ved som bildas som en anpassning till en ökad belastning eller en skada

ANM. 1 till termpost: Ökar vedens hållfasthet och motverkar deformation.

ANM. 2 till termpost: *Reaktionsved* och *övervallning* är två typer av responstillväxt.

en response growth

2.125

riktningsbeskärning

beskärning i syfte att styra gren eller krona åt ett visst håll

en directional pruning

2.126

ringbarkning

avlägsnande av all bark i en ring runt *stam* med avsikt att döda trädet

SS 990000:2014 (Sv)

2.127

risk

osäkerhetens effekt på mål

ANM. 1 till termpost: Inom trädvård är en effekt en negativ avvikelse från det förväntade.

ANM. 2 till termpost: Inom trädvård kan osäkerhet leda till skada eller värdeförlust.

ANM. 3 till termpost: Mål kan ha olika aspekter (såsom ekonomiska värden, hälsa och säkerhet).

ANM. 4 till termpost: Risker karaktäriseras ofta genom hänvisning till potentiella händelser och konsekvenser eller genom en kombination av dessa.

ANM. 5 till termpost: Risker uttrycks ofta i termer av en kombination av en händelses konsekvenser och därtill relaterad sannolikhet för förekomst.

ANM. 6 till termpost: Osäkerhet är det tillstånd, även partiellt, av bristande information som relaterar till förståelse för eller kunskap om en händelse, dess konsekvenser eller sannolikhet (baserat på *risk* men förändrat i ANM. 1 till termposten)

ANM. 7 till termpost: Se även bilaga A — Riskhanteringsprocessen

[KÄLLA: SS-ISO 31000:2009, 2.1, ändrad — ANM. 1 har ändrats, ANM. 2 och 7 har lagts till och ändringar har gjorts i ANM. 3-6.]

en risk

2.128

riskanalys

process för att förstå *riskens* natur och för att avgöra *risknivån*

ANM. 1 till termpost: Riskanalys utgör grunden för *riskutvärdering* och för beslut om *riskreducering*.

ANM. 2 till termpost: Se även bilaga A — Riskhanteringsprocessen

[KÄLLA: SS-ISO 31000:2009, 2.21, ändrad — ANM. 1 till termpost är ändrad. ANM. 2 till termpost är borttagen och ersatt med ny.]

en risk analysis

2.129

riskbedömning

övergripande process för *riskidentifiering*, *riskanalys* och *riskutvärdering*.

ANM. 1 till termpost: Se även bilaga A — Riskhanteringsprocessen

[KÄLLA: SS-ISO 31000:2009, 2.14, ändrad — ANM. 1 till termpost har lagts till.]

en risk assessment

2.130

riskidentifiering

process för att upptäcka, kartlägga/känna igen och beskriva *risker*

ANM. 1 till termpost: Se även bilaga A — Riskhanteringsprocessen

[KÄLLA: SS-ISO 31000:2009, 2.15, ändrad — ANM. 1 och 2 till termpost är borttagna och har ersatts med ny.]

en risk identification

2.131

riskkriterier

referensförhållanden mot vilka betydelsen av en *risk* utvärderas

ANM. 1 till termpost: Riskkriterier kan härledas från standarder, lagar, policyer och andra krav.

ANM. 2 till termpost: Se även bilaga A — Riskhanteringsprocessen

[KÄLLA: SS-ISO 31000:2009, 2.22, ändrad — ANM. 1 till termpost är borttagen och ersatt med ny.]

en risk criteria

2.132

riskkälla

element som i sig självt eller i kombination har en inneboende potential att utgöra en *risk*

ANM. 1 till termpost: Se även bilaga A — Riskhanteringsprocessen

[KÄLLA: SS-ISO 31000:2009, 2.16, ändrad — ANM. 1 till termpost är borttagen och ersatt med ny.]

en risk source

2.133

risknivå

riskklass

riskkategori

storlek på en *risk* eller kombination av risker, uttryckt i termer av en kombination av konsekvenser och deras sannolikhet

ANM. 1 till termpost: Anges ofta enligt på förhand bestämda nivåer/kategorier.

ANM. 2 till termpost: Se även bilaga A — Riskhanteringsprocessen

[KÄLLA: ISO 31000:2009, 2.23, ändrad — två synonymer har lagts till. ANM. 2 har lagts till.]

en level of risk

2.134

riskreducering

riskminskning

riskförebyggande

process för att minska *risker*

ANM. 1 till termpost: Riskreducering kan omfatta att:

- undvika risken genom beslut om att inte inleda eller fortsätta med den aktivitet som ger upphov till risken
- eliminera *riskkällan*
- förändra sannolikheten
- förändra konsekvenserna.

ANM. 2 till termpost: Riskreducering kan skapa nya risker eller förändra befintliga risker.

ANM. 3 till termpost: Se även bilaga A — Riskhanteringsprocessen

[KÄLLA: ISO 31000:2009, ändrad — riskreducering är huvudterm och riskminskning är synonym. ANM. 3 har lagts till]

en risk reduction

SS 990000:2014 (Sv)

2.135

riskträd

träd som vid *riskutvärdering* visat sig innebära risk som ej är godtagbar eller acceptabel av trädets förvaltare eller ägare

ANM. 1 till termpost: Se även *godtagbar risk*.

ANM. 2 till termpost: Se även bilaga A — Riskhanteringsprocessen

en hazard tree

2.136

riskutvärdering

process för att jämföra resultaten från *riskanalysen* med *riskkriterierna* för att avgöra om *risken* och/eller dess storlek är acceptabel eller godtagbar

ANM. 1 till termpost: Riskutvärdering underlättar vid beslut om *riskreducering*.

ANM. 2 till termpost: Se även bilaga A - Riskhanteringsprocessen

[KÄLLA: SS-ISO 31000:2009, 2.24, ändrad — ANM. 1 till termpost är ändrad, ANM. 2 har lagts till.]

en risk evaluation

2.137

rotandning

rots utväxling av syre och koldioxid

en root respiration

2.138

rotben

del av sidorot ovan mark, i anslutning till *stam*

en buttress root

2.139

rotdensitet

täthet av rötter inom ett visst område

en root density

2.140

rotdraperi

konstruktion för att skydda rötter som friläggs vid schaktningsarbete

en root wrap

2.141

rothals

övergång mellan huvudrot och *stam*

ANM. 1 till termpost: Se även *stambas*.

en trunk flare, root collar, root crown

2.142

rotinträngning

process där trädrötter växer in i markförlagda ledningar

en root invasion

2.143

rotkartering

analys och dokumentering av trädrötters utbredning

en root mapping

2.144

rotröta

rötangrepp i rotsystem

en root rot, root decay

2.145

rotsammanväxning

sammanväxning av rötter eller rotsystem från olika träd

en root graft

2.146

rotskott

skott ovan mark som växer från rot

en sucker

2.147

rotsnurr

cirkulärt växtsätt hos rötter orsakat av brist på utrymme

en girdling root

2.148

rotspärr

barriär för att begränsa eller rikta rötters utbredning

en root barrier

2.149

rotvolym

volym av rötter inom ett visst område

en root volume

2.150

rotvälta

rotsystem som har brutits upp från marken med vidhängande jord genom att ett träd har fallit

[KÄLLA: Skogsencyklopedin]

en windthrow

SS 990000:2014 (Sv)

2.151

rotzon

område där trädets rötter växer eller förväntas växa

en root zone

2.152

Rödlistan

redovisning av arters risk att dö ut från ett område

ANM. 1 till termpost: ArtDatabanken har Naturvårdsverkets uppdrag att ta fram Sveriges rödlista.

ANM. 2 till termpost: Kategoriseras enligt: LC = livskraftig, NT= nära hotad, VU = sårbar, EN = starkt hotad, CR = akut hotad, RE = nationellt utdöd, DD = kunskapsbrist.

en Red List

2.153

rötsondering

metod för att undersöka om det finns invändig röta i ett träd

ANM. 1 till termpost: Vanligtvis undersöks även rötans utbredning.

2.154

savflöde

transport av vatten och näringsämnen i och ur träd

en sap flow

2.155

sektionsfällning

fällning av träd i delar

en section felling

2.156

siktbeskäring

beskäring för att skapa siktlinje från en specifik plats

en vista pruning

2.157

självriktad stam

stam som efter lutning återtagit upprätt växtriktning

en self-correcting trunk

2.158

skelettjord

växtanpassat förstärkningslager

rotvänlig överbyggnad med hålrum anpassade till rötter i hårdgjord miljö

ANM. 1 till termpost: Skelettjord är konstruerat för att klara marktryck utan att orsaka *markkompaktering*.

ANM. 2 till termpost: Överbyggnad kan vara gjord av sten eller annat material.

en structural soil

2.159

skyddszon

skyddsområde

markområde runt träd som skyddas från yttre påverkan

en protection zone

2.160

sluthöjd

höjd en art förväntas ha som fullvuxen på ståndorten

en mature height

2.161

socialt värde

träds värde med avseende på hur det upplevs av människor och bidrar till människors välbefinnande

en amenity value

2.162

sovande knopp

knoppanslag som finns i veden och följer med årsringarna

2.163

stam

huvuddel av träd från vilket grenverk utgår

ANM. 1 till termpost: Rötter, grenar och blad är andra huvuddelar hos träd.

ANM. 2 till termpost: Ett träd kan ha flera stammar.

en trunk, stem

2.164

stambas

nedre del av *stam*

en base, butt

2.165

stambasröta

rötangrepp vid *stambas*

en basal rot

butt rot

2.166

stamdiameter

ANM. 1 till termpost: Stams diameter ofta mätt på 1,3 meters höjd

ANM. 2 till termpost: Se även *DBH*.

en trunk diameter, stem diameter

2.167

stamskott

epikorma skott som växer från stam

SS 990000:2014 (Sv)

2.168

stamskydd

skydd som sätts runt *stam* för att förhindra stamskada

EMEMPEL: För att förhindra mekaniska skador från exempelvis gnagande djur eller gräsklippare.

2.169

statisk kronstabilisering

statiskt system som installeras i trädkronan för att förhindra okontrollerat stam- eller grenbrott vid extrema rörelser

ANM. 1 till termpost: Se även *dynamisk kronstabilisering*.

en static crown support

2.170

strukturell svaghet

växtsätt och/eller skador som påverkar trädets stabilitet negativt

en structural defect

2.171

stubbfräsning

maskinell borttagning av stubbar och ytliga rötter med roterande aggregat

en stump clearing

2.172

stubbskottsbruk

stubbhamling
regelbunden borttagning av samtliga skott strax över marknivå

ANM. 1 till termpost: Ursprungligen för produktion av exempelvis lövfoder, bränsle, staket och stolpar.

en coppicing

2.173

ståndortsanalys

analys av trädets växtförutsättningar på en specifik plats

en site analysis, site considerations

2.174

ståndortsförbättring

åtgärd med syfte att förbättra trädets växtförutsättningar på en specifik plats

en site management, site improvement

2.175

stödjerot

rötter som stöttar trädet på den motsatta sidan som den förhärskande vinden blåser ifrån.

ANM. 1 till termpost: Se även *krängrot*.

2.176

stöttning

installation av markbundet stöd av *stam* eller del av krona

en propping

2.177

sårved

ved som bildas vid skada

ANM. 1 till termpost: Sårved står emot röta bättre och förstärker stabiliteten runt det skadade området.

2.178

säkerhetsbeskrning

beskrning med syfte att minska *risknivån* till *godtagbar risk*

en safety pruning

2.179

särskilt skyddsvärt träd

veteranträd

träd som uppfyller ett eller fler av kriterierna för *jätteträd*, mycket gammalt träd och/eller grovt hålträd

ANM. 1 till termpost: Kriterier för jätteträd: se *jätteträd*

ANM. 2 till termpost: Kriterier för mycket gammalt träd: gran, tall, ek och bok äldre än 200 år. Övriga trädslag äldre än 140 år.

ANM. 3 till termpost: Kriterier för grovt hålträd: träd grövre än 40 centimeter i DBH, med utvecklad hålighet i huvudstam.

[KÄLLA: Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd, Naturvårdsverket 2012]

en special interest tree, protected tree

2.180

tillfällig gren

gren som bevaras tillfälligt i väntan på framtida borttagning

en temporary branch

2.181

toppdöd

successiv död i trädkronans övre delar från grenändar och inåt

en dieback

2.182

toppkapning

stympning

avlägsnande av större *stam* eller *gren* till en förutbestämd höjd utan hänsyn till trädets kronvolym och struktur

ANM. 1 till termpost: Orsakar ofta strukturell försvagning och röta.

ANM. 2 till termpost: Skiljer sig från *hamling* och *kronreduktion*.

en topping

SS 990000:2014 (Sv)

2.183

tryckved

reaktionsved som bildas hos barrträd på undersidan av *grenar* och lutande *stammar*

ANM. 1 till termpost: Se även *dragved*.

[KÄLLA: Skogsencyklopedin]

en compression wood

2.184

trädbestånd

samling träd som växer inom en viss areal

en stand

2.185

trädbrunn

skydd runt trädets *stam* och rotsystem vid höjning av marknivå

en tree well

2.186

trädinventering

inventering av ett *trädbestånd* enligt angivna kriterier

en tree survey

2.187

träddplan

övergripande styrdokument för ett *trädbestånd*

en tree plan

2.188

trädpolicy

av organisation antaget dokument med övergripande, vägledande principer samt övergripande mål och värden för arbete med, och användandet av, träd

en tree policy

2.189

trädvård

skötsel och underhåll av enskilda träd och trädbestånd

en tree care

2.190

trädvårdsplan

styrdokument för *trädvård*

en tree care plan, tree care programme

2.191

trädvärdering

ekonomisk värdering av träd

en tree appraisal, tree valuation

2.192

underhållsbeskrning

kronrensning

standardträdvård (STV)

beskrning av döda, skadade och/eller olämpligt placerade *grenar*, *kvistar* och *epikorma skott*

en crown clean

2.193

uppbyggnadsbeskrning

beskrning för att främja utveckling av en god *kronstruktur* hos unga träd

ANM. 1 till termpost: På vuxna träd utförs uppbyggnadsbeskrning av trädets yngsta delar.

en formative pruning

2.194

uppstamning

beskrning av *grenar* på *stam* för att uppnå viss stamhöjd under odling och etablering

2.195

utrymmesbeskrning

partiell kronreduktion

beskrning av krondelar för att undvika konflikt med föremål

en partial crown reduction

2.196

vedsvamp

svamp som växer i levande eller döda träd

en tree fungi

2.197

veteranisering

åtgärd som syftar till att skapa naturvärden som är knutna till gamla träd

ANM. 1 till termpost: Används oftast inom naturvärden för att överbygga generationsglapp mellan riktigt gamla och unga träd i områden med flora och fauna som är beroende av gamla träd.

ANM. 2 till termpost: Exempel på sådana naturvärden är håligheter, död ved och lös bark.

en veteranisation

2.198

vitalitet

träds livskraft

en vitality

2.199

vittröta

svampangripen ved där lignin, cellulosa och hemicellulosa bryts ned

ANM. 1 till termpost: Nedbrytningen är beroende av svampart.

ANM. 2 till termpost: Se även *brunnröta*.

en white rot

SS 990000:2014 (Sv)

2.200

vriil

knöifformig utväxt på *stam* som bildats till följd av oregelbunden växtriktning hos vedfibrerna

en burl, burr (British English)

2.201

vårdträd

dominerande träd på gård, som givits starka symboliska värden

en iconic tree

2.202

xylem

ledningsvävnad och mekaniskt stödjande vävnad i kärlväxter

ANM. 1 till termpost: Xylemet transporterar vatten och oorganiska ämnen såsom närsalter.

ANM. 2 till termpost: Xylem är beläget innanför *kambium*.

ANM. 3 till termpost: Se även *floem*.

en xylem

2.203

åldersfas

utvecklingsstadium ett träd befinner sig i

en stage of development

2.204

återhamling

restaureringshamling

beskärning i syfte att återgå till regelbunden *hamling* på ett tidigare hamlat träd

ANM. 1 till termpost: Återhamling sker aldrig till en nivå som ligger under den höjd på vilken den ursprungliga hamlingen utfördes.

ANM. 2 till termpost: Återhamling görs med hänsyn till trädets strukturella egenskaper.

ANM. 3 till termpost: I vissa fall har det gått så lång tid från tidigare hamling att ingen tydlig hamlingspunkt finns; då bör inte termen återhamling användas.

en re-pollarding

2.205

övervallning

responstillväxt där *sårved* växer över en uppkommen skada

ANM. 1 till termpost: Förstärker ofta stabiliteten runt en skada.

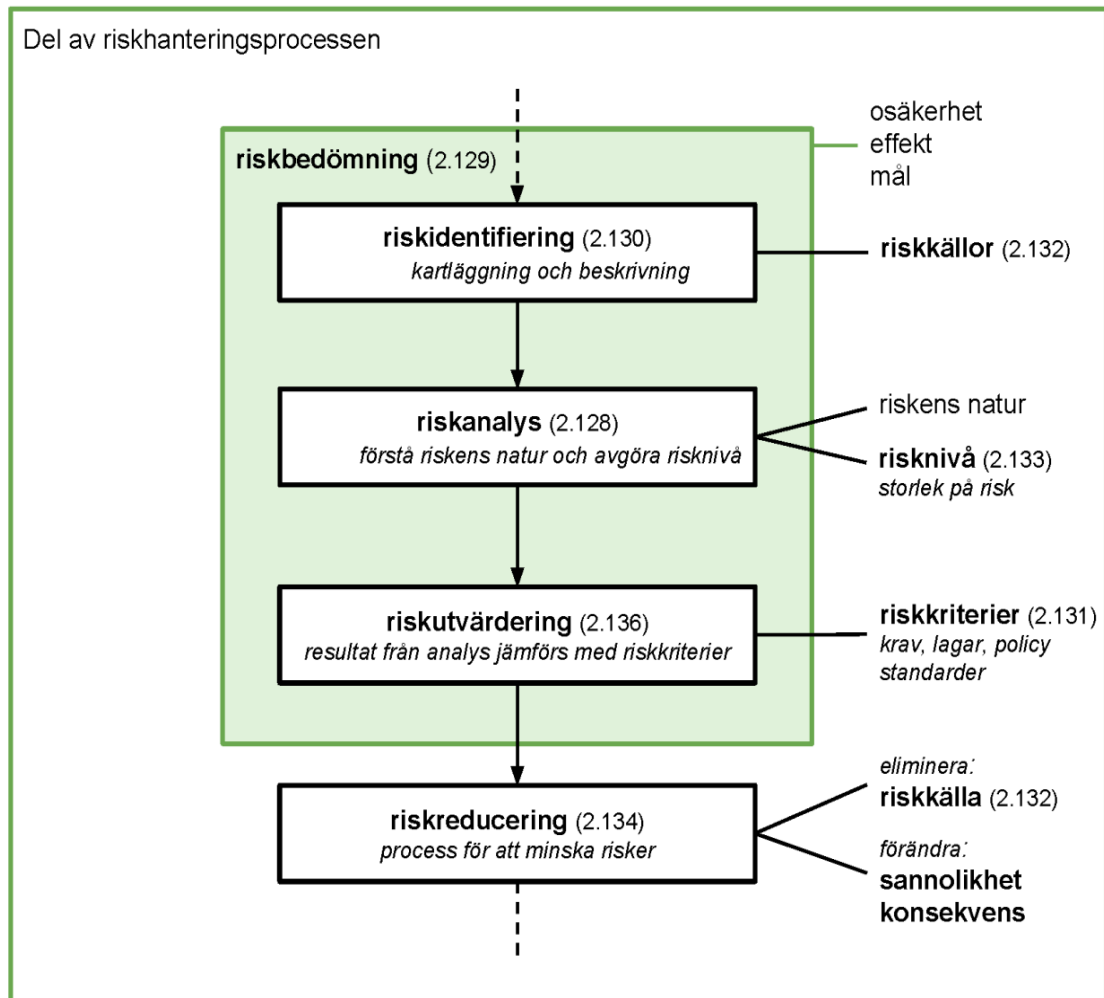
en woundwood

Bilaga A (informativ)

Riskhanteringsprocessen

I denna standard förekommer några av de viktigaste begreppen för riskhantering inom trädvård. Figur A.1 nedan ger en samlad bild av de olika begreppen samt var i processen de förekommer. De termer som förekommer i standarden är skrivna i fetstil.

Figur A.1 – Riskhanteringsprocessen

Litteraturförteckning

- [1] SS-ISO 31000:2009, *Riskhantering – Principer och riktlinjer*
- [2] ANSI A300 (Part 1)-2008 *Pruning*, Revision of ANSI A300 (Part 1)-2001, *American National Standard for Tree Care Operations – Tree, Shrub, and Other Woody Plant Management – Standard Practices (Pruning)*
- [3] DUNSTER, Julian A. *Tree Risk Assessment Manual*, 2013, ISBN: 978-1-881956-77-8
- [4] EDWARD, F. Gilman. *An Illustrated Guide to Pruning* (tredje upplagan), 2011, ISBN-13: 9781111307301
- [5] European Arboriculture Council (EAC). *European Tree Worker*, 6th edition 2011
- [6] International Society of Arboriculture (ISA). *Glossary of Arboricultural Terms*, 2012, ISBN: 978-1-881956-75-4
- [7] Malmö Stads Gatukontor. *Principer för beskärning*, 2006
- [8] *Nationalencyklopedin (NE) 2013*, www.ne.se
- [9] Naturvårdsverket. *Åtgärdsprogram för skyddsvärda träd*, rapportnummer: 6296, tryckt i april 2012.
- [10] *Rikstermbanken*. Terminologicentrum (TNC), www.rikstermbanken.se
- [11] *Skogsencyklopedin (SE)*. Skogforsk/Föreningen Skogen.
- [12] Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU). *Standard för trädinventering i urban miljö*, Version 1.0, 2012
- [13] *Säker Skog*. Lantbrukarnas Riksförbund (LRF), www.sakerskog.se
- [14] VOLLBERCHT, Klaus. *Träd – deras biologi och vård*, ISBN 9-971342-0-1

Ordlista

Här har vi samlat de förkortningar som oftast används i standardiseringsssammanhang och förklarat dem kortfattat. Förkortningarna är sorterade i alfabetisk ordning.

CEN	European Committee for Standardization (Comité Européen de Normalisation). Utarbetar Europastandarder för områden som inte täcks av CENELEC.
CENELEC	European Committee for Electrotechnical Standardization (Comité Européen de Normalisation Electro-technique). Utarbetar Europastandarder inom el.
CWA	CEN/CENELEC Workshop Agreement. Tekniskt dokument utarbetat av CEN- och CENELEC-organiserad arbetsgrupp.
EN	Europastandard från CEN/CENELEC.
ETSI	European Telecommunications Standards Institute. De utarbetar Europastandarder inom telekommunikationsområdet.
FDIS	Final Draft International Standard. Slutligt förslag till global standard från IEC eller ISO.
ICS	International Classification for Standards. Ett internationellt klassificeringssystem för standarder.
IEC	International Electrotechnical Commission. Utarbetar internationell standard inom området el.
ISO	International Organization for Standardization. Utarbetar internationell standard inom alla områden utom telekommunikation och elteknik.
ITS	Informationstekniska standardiseringen. Utarbetar och bevakar standardisering inom informationsteknik. En av de svenska medlemmarna i ETSI, European Telecommunications Standards Institute.
ITU	International Telecommunication Union. Utarbetar internationella standarder inom radio och telekommunikation.
IWA	ISO Workshop Agreement. Tekniskt dokument utarbetat av ISO-organiserad arbetsgrupp.
Konsoliderad	En konsoliderad standard har sitt tillägg inarbetat och ersätter tidigare utgåva.
PAS	Publicly Available Specifications. Tekniska dokument inom IEC och ISO.
prEN	Förslag till Europastandard från CEN, CENELEC eller ETSI.
SEK	SEK Svensk Elstandard. Svarar för standardiseringen inom området el i Sverige. Svensk medlem i CENELEC och IEC.
SIS	SIS, Swedish Standards Institute. Svensk medlem i CEN och ISO.
SIS-TR	Technical Report. Teknisk rapport som beskriver resultat av undersökningar eller andra studier.
SIS-TS	Technical Specification. Teknisk specifikation som anger tekniska krav som ska uppfyllas av en produkt, process eller tjänst.
SIS-WA	SIS Workshop Agreement. Överenskommelse som ger regler, riktlinjer eller kännetecken för aktiviteter eller deras resultat.
SIS-WS	SIS Workshop. Standardiseringsprojekt med syfte att snabbt ta fram SIS Workshop Agreement.
SS	Svensk standard. Fastställs av SIS, SEK eller ITS. SS ingår som första led i beteckningen för svensk standard fastställd efter 1 januari 1978.
SS/T1	Tillägg 1 till svensk standard.
SS-EN	Europastandard fastställd som svensk standard.
SS-EN/AC	Rättelse till Europastandard fastställd som svensk standard.
SS-EN/A1	Tillägg 1 till Europastandard fastställd som svensk standard.
SS-EN ISO	Internationell standard från ISO som blivit Europastandard och fastställd som svensk standard.
SS-EN ISO/AC	Rättelse till standard från ISO som blivit Europastandard och fastställd som svensk standard.
SS-EN ISO/A1	Tillägg 1 till standard från ISO som blivit Europastandard och fastställd som svensk standard.
SS-EN ISO/IEC	Internationell standard från ISO/IEC som blivit Europastandard och fastställd som svensk standard.
SS-IEC	IEC-standard fastställd som svensk standard.
SS-ISO	ISO-standard fastställd som svensk standard.
SS-ISO Amd 1	ISO-standard fastställd som svensk standard. Tillägg 1.
SS-ISO/Cor 1	ISO-standard fastställd som svensk standard. Rättelse 1.
WD	Working Draft. Förslag till internationell standard eller Europastandard utarbetade i WG.
WG	Working Group. Arbetsgrupp tillsatt av t. ex. en internationell kommitté.
WI	Work Item. Ärende, en avgränsad arbetsuppgift som avser att resultera i en standard.

Glossary

Here are a number of the abbreviations/acronyms frequently used in standardisation contexts, with brief explanations. The abbreviations are in alphabetical order.

CEN	European Committee for Standardization (Comité Européen de Normalisation). Develops European standards for areas not covered by CENELEC.
CENELEC	European Committee for Electrotechnical Standardization (Comité Européen de Normalisation Electro-technique). Develops European standards in the electricity sector.
CWA	CEN/CENELEC Workshop Agreement. Technical document developed by CEN- and CENELEC-organised working group.
Consolidated	A consolidated standard incorporates its supplement and replaces previous editions.
EN	European standard from CEN/CENELEC.
ETSI	European Telecommunications Standards Institute. Develop European standards in the telecommunications field.
FDIS	Final Draft International Standard. Final proposal for global standard from IEC or ISO.
ICS	International Classification for Standards. An international classification system for standards.
IEC	International Electrotechnical Commission. Develops global standards in the electricity sector.
ISO	International Organization for Standardization. Develops global standards in all areas except telecommunications and electrical technology.
ITS	ITS Information Technology Standardisation. Develops and monitors standardisation in information technology. A Swedish member of the ETSI, European Telecommunications Standards Institute.
ITU	International Telecommunication Union. Develops global standards in radio and telecommunications.
IWA	ISO Workshop Agreement. Technical document developed by ISO-organised working group.
PAS	Publicly Available Specifications. Technical IEC and ISO documents.
prEN	Draft European standards from CEN, CENELEC or ETSI.
SEK	SEK Svensk Elstandard. Develops and monitors standardisation in the electrotechnical sector. Swedish member of the CENELEC and IEC.
SIS	SIS, Swedish Standards Institute. Swedish member of CEN and ISO.
SIS-TR	Technical Report. Technical report describing the results of investigations or other studies.
SIS-TS	Technical Specification. Technical specification describing what requirements a product, process or service must fulfil.
SIS-WA	SIS Workshop Agreement. An agreement setting out rules, guidelines or criteria for activities or their results.
SIS-WS	SIS Workshop. Standardisation project aimed at rapidly developing an SIS Workshop Agreement.
SS	Swedish standard. Established by SIS, SEK or ITS. SS is the first step in all standard classifications to emerge since 1 January 1978.
SS/T1	Supplement 1 to a Swedish standard.
SS-EN	European standard established as Swedish standard.
SS-EN/AC	Correction to the European standard established as Swedish standard.
SS-EN/A1	Supplement to the European standard established as Swedish standard.
SS-EN ISO	International and European standard established as Swedish standard.
SS-EN ISO/AC	Correction to the international and European standard established as Swedish standard.
SS-EN ISO/A1	Supplement to the international and European standard established as Swedish standard.
SS-EN ISO/IEC	International and European standard established as Swedish standard.
SS-IEC	IEC standard established as Swedish standard.
SS-ISO	ISO standard established as Swedish standard.
SS-ISO Amd 1	ISO standard established as Swedish standard, with Amendment 1.
SS-ISO/Cor 1	ISO standard established as Swedish standard, with Correction 1.
WD	Working Draft. Proposed international or European standard developed by the Working Group.
WG	Working Group. Appointed by an international committee or some other body.
WI	Work Item. A delimited task designed to result in a standard.

Slutanvändarlicens

VIKTIGT – LÄS NOGGRANNT IGENOM DESSA VILLKOR INNAN ANVÄNDNING SKER AV DE PRODUKTER SOM TILLHANDAHÅLLS MED DENNA LICENS. GENOM ATT ANVÄNDA PRODUKTERNA GODKÄNNER NI OCH ACCEPTERAR VILLKOREN I DETTA LICENSAVTAL.

1. Parter

Detta licensavtal är ingått mellan SIS Förlag AB ("SIS Förlag") och det företag/den person som licensierar de produkter som medföljer eller levereras under licensen ("Kunden").

2. Upphovsrätt till Produkten

Den produkt som medföljer eller levereras under detta licensavtal ("Produkten") är skyddad av svensk och internationell upphovsrättslagstiftning och tillhör den eller de upphovsrättsinnehavare som finns angivna på Produkten.

3. Upplåtelse av nyttjanderätt

SIS Förlag upplåter till Kunden en icke-exklusiv, icke-överlåtbar nyttjanderätt att använda Produkten enligt följande:

(a) Om Produkten levereras i pappersform har Kunden rätt att använda det exemplar av Produkten som levereras med detta licensavtal.

(b) Om Produkten levereras i elektronisk form har Kunden rätt att installera Produkten på en (1) dator, vilken ägs, hyrs eller kontrolleras av Kunden. Kunden har även rätt att flytta Produkten till en annan dator, under förutsättning att Produkten avinstalleras från den första datorn. Produkten får inte användas på två eller flera datorer samtidigt och inte heller i nätverk.

4. Begränsningar i nyttjanderätten

Kunden har inte rätt att kopiera, anpassa, förändra, översätta, hyra eller leasa ut, sälja, underlicensiera eller på annat sätt distribuera eller överlåta Produkten på annat sätt än som uttryckligen anges i detta licensavtal. Kunden får inte ta bort eller förändra någon upplysning om upphovsrätt och äganderätt som finns på Produkten och ansvarar vidare för att de upplysningar om upphovsrätt och äganderätt som finns på originalexemplaren av Produkten återges på samtliga kopior (om några) som Kunden har rätt att göra enligt detta licensavtal.

5. SIS Förlags ansvar samt ansvarsbegränsning

SIS Förlag ansvarar för att innehållet i den textmassa som Produkten omfattar levereras till Kunden i det skick som den kommit SIS Förlag tillhanda. I övrigt levereras Produkten i "befintligt skick" och SIS Förlag ansvarar inte för att den information som Produkten förmedlar är korrekt eller fullständig, eller för resultatet av användningen av Produkten.

SIS Förlags ansvar omfattar endast direkta skador och ej indirekta skador såsom exempelvis förlorad handelsvinst och inte i något fall förlust av data. I inget fall ska SIS Förlags totala skadeståndsansvar enligt detta licensavtal överstiga ett belopp motsvarande den avgift som Kunden betalat för nyttjanderätten enligt detta licensavtal.

6. Intrång i immaterialrätt

Om det, enligt SIS Förlag föreligger risk för att krav avseende intrång i tredje mans immateriella rättigheter kan komma att ställas på grund av användningen av Produkterna, har SIS Förlag rätt att på egen bekostnad (i) utverka rätt för Kunden att fortsätta med användning av Produkten, (ii) förändra eller ersätta Produkten eller del därav med andra produkter i syfte att undvika sådant krav, eller (iii) stoppa Kundens användning av Produkten och återbetala de avgifter som erlagts för den tid då utnyttjande av Produkten inte kunnat ske.

SIS Förlag ansvarar inte gentemot Kunden för krav som kunde ha undvikits om Kunden accepterat ersättningsprodukt eller om användningen av Produkten stoppats.

7. Export

Kunden äger inte rätt att exportera eller reexportera Produkten eller del därav, tillhörande information eller teknologi i strid med gällande svensk och annan tillämplig exportlagstiftning.

8. Avtalstid och uppsägning

Detta avtal gäller tills vidare. Kunden har rätt att säga upp licensavtalet när som helst. SIS Förlag kan säga upp Licensavtalet till omedelbart upphörande om Kunden bryter mot bestämmelse i licensavtalet. Då licensavtalet upphör ska Kunden omedelbart upphöra med användningen av Produkten och förstöra samtliga kopior av denna.

9. Tillämplig lag

Svensk lag, förutom dess bestämmelser om lagkonflikter, ska tillämpas på detta licensavtal, och tvister ska avgöras genom förfarande vid svensk domstol.

10. Övriga bestämmelser

Detta licensavtal utgör en fullständig reglering av vad som avtalats mellan parterna avseende användningen av Produkten och ersätter samtliga tidigare skriftliga eller muntliga avtal, utfästelser eller överenskommelser parterna emellan. Ändring i licensavtalet kan endast ske genom skriftligen upprättad handling vilken undertecknats av SIS Förlag. Om en bestämmelse i licensavtalet skulle förklaras ogiltig av någon anledning, ska licensavtalet revideras endast i sådan omfattning som är nödvändigt för att göra licensavtalet giltigt, och sådan revidering ska (i) inte påverka giltigheten av den ogiltigförklarande delen under andra omständigheter, eller (ii) påverka övriga delar av licensavtalet.

End user license

IMPORTANT – PLEASE READ THESE TERMS AND CONDITIONS BEFORE USING THE PRODUCTS DISTRIBUTED WITH THIS LICENSE. BY USING THE PRODUCTS YOU ARE ACCEPTING THE TERMS AND CONDITIONS OF THIS LICENSE AGREEMENT.

1. Parties

This License Agreement is by and between SIS Förlag AB ("SIS Förlag") and the company/ individual licensing the products distributed and/or delivered with the License Agreement ("Customer").

2. Rights to the Products

The Product distributed and/or delivered with the License Agreement ("Product") is protected by Swedish and international copyright and other intellectual property laws and are the exclusive property of the proprietary owner/s stated on such Product.

3. Grant of Rights

SIS Förlag grants to Customer, a non-exclusive, non-assignable, limited right to use the Products as follows:

- (a) If the Product is distributed in paper format you may use the copy of the Product distributed with this License Agreement.
- (b) If the Product is distributed in electronic format you may install the Product on one (1) computer owned, leased or otherwise controlled by Customer. Customer may transfer the Product to another computer, provided that the Product is removed from the computer from which it is transferred. Neither concurrent use on two or more computers nor use in a local area network or other network is permitted.

4. Restrictions in Use

Except as expressly permitted by this Agreement, Customer shall not copy, adapt, modify, translate, rent or lease, sell, sublicense or in any other manner distribute or transfer the Products. Customer shall not remove or change any copyright notices or proprietary legends on the Products, and is responsible for and shall ensure that each copy of the Products which Customer is allowed to make under this License Agreement (if any), are distributed with all copyright notices or proprietary legends contained on the original Products.

5. Limited Warranty, Limitation of Liability

SIS Förlag warrants that the content of the text encompassed by the Products is delivered to Customer in the same condition in which it was delivered to SIS Förlag. Except as provided for in this section 5 the Products are delivered "as is" and SIS Förlag does not give any warranty of correctness or completeness as to the information conveyed by the Products or for the result of the use of the Products. SIS Förlag's liability pursuant to this Agreement shall only be for direct damage and not for indirect damage, including but not limited to loss of profit. Under no circumstances shall SIS Förlag be liable for loss of data. SIS Förlag's total liability pursuant to this Agreement shall never exceed the fees paid by Customer for the rights granted pursuant to this license agreement.

6. Intellectual Property Infringement

If, in the opinion of SIS Förlag, there is a risk of a claim is instituted against Customer, alleging that a Product distributed by SIS Förlag hereunder infringes any duly issued intellectual property right of a third party, SIS Förlag may, at its sole option and expense: (i) procure for Customer the right to use or sell such Product; (ii) substitute a functionally equivalent, non-infringing unit of the Product or modify such Product so that it no longer infringes but is substantially equivalent in functionality; or (iii) stop the Customer's use of the Product and refund the License Agreement paid by Customer for such Product during the time hen such Product could not be used. SIS Förlag shall have no liability to Customer for claims that could have been avoided if the Customer would have accepted a replacement product or if the use of the Product would have been stopped.

7. Export

Customer shall not export or re-export, in whole or in part, the Products or any information regarding the Products, in contradiction to any stipulations contained on the Products or contrary to Swedish or any other applicable export legislation.

8. Term and Termination

This License Agreement will continue for an indefinite duration. Customer may terminate this License Agreement at any time. SIS Förlag may terminate this License Agreement immediately upon breach of any provision of this License Agreement. Upon any termination of this License Agreement, Customer shall immediately discontinue the use of the Product and destroy all copies of the Product.

9. Governing Law

This License Agreement shall be governed by the laws of Sweden without reference to its conflict of law provisions and any dispute shall be settled by Swedish courts.

10. Miscellaneous

This License Agreement constitutes the complete and exclusive agreement between SIS Förlag and you with respect to the subject matter hereof, and supercedes all prior oral or written understandings, communications or agreements not specifically incorporated herein. This License Agreement may not be modified except in writing duly signed by an authorized representative of SIS Förlag and you. If any provision of this License Agreement is held to be unenforceable for any reason, such provision shall be reformed only to the extent necessary to make it enforceable, and such decision shall not affect the enforceability (i) of such provision under other circumstances, or (ii) of the remaining provisions here of under all circumstances.

SIS, Swedish Standards Institute och SEK Svensk Elstandard leder arbetet med standardisering i Sverige. Tillsammans med företag och organisationer jobbar vi med att förenkla, förbättra, kvalitetssäkra och skapa gemensamma standarder. SIS kunder har inflytande i internationell standardisering genom CEN i Europa och ISO globalt. SEK samordnar svensk medverkan i CENELEC i Europa och IEC globalt.

Du kan få dina standarder i olika format och media, detta är ett av dem. SIS Förlag AB är störst i Norden på att leverera standarder och allt som rör dess tillämpning. En tryckt standard från SIS Förlag AB är alltid tryckt på miljövänligt papper.

**Vill du veta mer om vårt utbud och tjänster? Ring oss på 08-555 523 10
eller besök oss på www.sis.se**

The Swedish Standards Institute (SIS) and SEK Svensk Elstandard share principal responsibility for standardisation in Sweden. Working with various agencies, enterprises and organisations, we seek to simplify, to introduce improvements, to secure quality and to establish common standards. SIS customers influence today's international standardisation work via CEN in Europe and ISO globally. SEK coordinates Swedish participation in CENELEC in Europe and in the IEC at the global level.

You can obtain your standards in different formats and in different media – this is just one of them. SIS Förlag AB is the leading supplier in the Nordic area of standards and all related applications. Printed standards from SIS Förlag AB are always printed on eco-friendly paper.

**Would you like to know more about our range of products and services?
Phone us at +46 8 555 523 10 or visit us at www.sis.se**